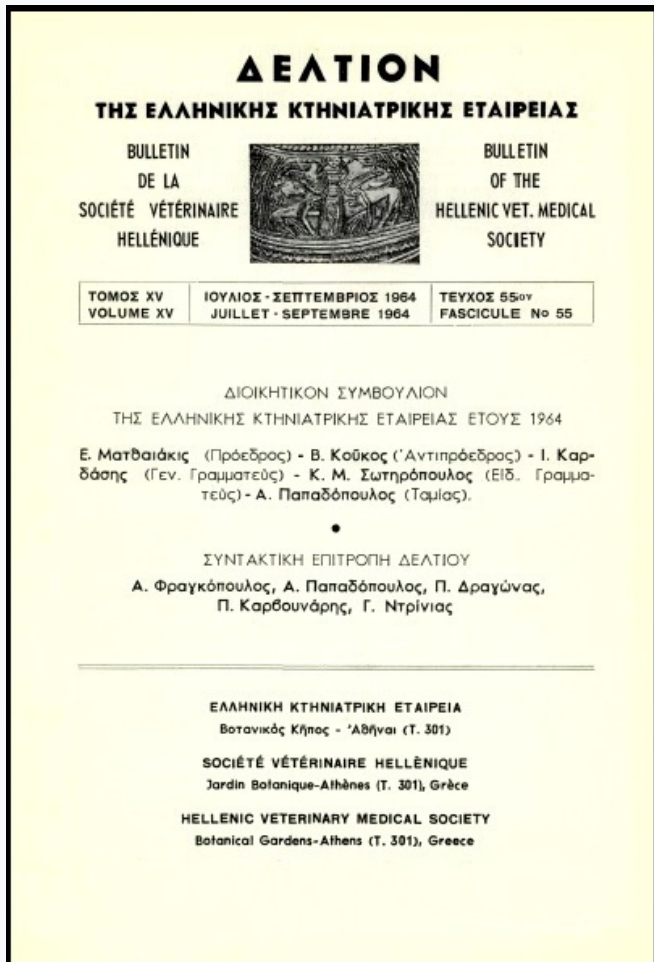

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 15, No 1 (1964)

ΕΝΖΩΟΤΙΑ ΤΕΙΛΕΡΙΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΑΙΓΑΣ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΕΙΣ THEILERIA OVIS

Ι. ΚΑΡΔΑΣΗΣ, Ι. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

doi: [10.12681/jhvms.18698](https://doi.org/10.12681/jhvms.18698)

Copyright © 2018, Ι.ΚΑΡΔΑΣΗΣ Ι.ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΚΑΡΔΑΣΗΣ Ι., & ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ Ι. (1964). ΕΝΖΩΟΤΙΑ ΤΕΙΛΕΡΙΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΑΙΓΑΣ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΕΙΣ THEILERIA OVIS. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 15(1), 174-179. <https://doi.org/10.12681/jhvms.18698>

ΕΝΖΩΤΙΑ ΤΕΙΛΕΡΙΑΣΕΩΣ ΕΙΣ ΑΙΓΑΣ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΕΙΣ THEILERIA OVIS

Υ π ό

I. ΚΑΡΔΑΣΗ και I. ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ *

Αί εις παθογόνους THEILERIA όφειλόμεναι τειλεριάσεις τών βοοειδών και τών αίγο-προβάτων παρουσιάζουσι μέγιστον ένδιαφέρον διά τήν χώραν μας, καθόσον πρόκειται περι νοσημάτων, τά όποία εις μέγιστον ποσοστόν συνεπάγονται τόν θάνατον τών προσβαλλομένων ζώων και διά τά όποία έλλείπει ειδικόν θεραπευτικόν φάρμακον. Άτυχώς, λόγω κυρίως έλλείψεως συνεργασίας μεταξύ κλινικών και έργαστηριακών κτηνιάτρων, δέν κατέστη είσέτι δυνατόν νά μελετηθούν έπακριβώς παρά ήμϊν, ή γεωγραφική κατανομή τών νοσημάτων τούτων, ή έποχιακή αύτών συχνότης, ώς και οί μεταδίδοντες ταύτα κρότωνες.

Εϊδικώτερον ή τειλερίασις τών αίγο-προβάτων είναι έλάχιστα γνωστή εις ήμάς καιτοι φαίνεται ότι ένζωοτία τής νόσου ή και μεμονωμένα κρούσματα αύτής συχνάκις παρατηρούνται εις πλείστας περιοχάς τής χώρας μας.

Η ένζωοτία επί αίγών, ήτις άψησχόλησεν ήμάς εις τήν περιοχήν Άρναίας (Χαλκιδικής), κατά Φεβρουάριον 1959, είναι ή πρώτη, ήτις διεγνώσθη έν Β. Έλλάδι επί αίγο-προβάτων και ή πρώτη ίσως έν Έλλάδι επί αίγών.

Σημειωτέον ότι ή Βόρειος Έλλάς άποτελεϊ τό λίκνον τής Τειλεριάσεως τών βοοειδών παρ' ήμϊν, τελευταίως δέ αί Πιροπλασμώσεις τών αίγο-προβάτων παρουσιάζονται εις μεγάλην σχετικώς κλίμακα εις τό σημαντικόν τούτο τμήμα τής χώρας μας.

Ίστορικόν :

Κατά τας άρχάς Φεβρουαρίου του έτους 1959, εις έξ ήμών, ύπηρετών ώς Ήπαρχιακός Κτηνίατρος Άρναίας (Χαλκιδικής), ώχλήθη υπό τριών κτηνοτρόφων δύο συνορευουσών Κοινοτήτων τής έπαρχίας του, οΐτινες έν διαστήματι όλίγων ήμερών άπώλεσαν σημαντικόν αριθμόν αίγών. Συγκεκριμένως οί έν λόγω κτηνοτρόφοι άνέφερον ότι από τής 1-2-1959 μέχρι τής 6-2-1959, ήτοι έντός 6 ήμερών, άπώλεσαν 70 αίγας, επί συνόλου 520.

Έκ τής κλινικής εικόνας τής νόσου και εκ τής πληθούς τών κροτώνων, ών έβριθον αί αίγες τών προσβεβλημένων ποιμνίων, έτέθη ή διάγνωσις τής « Πιροπλασμώσεως » Περαιτέρω έρευνα εις τό Κτηνιατρικόν Μικροβιολογικόν Έργαστήριον Θεσσαλονίκης επί έπιχρισμάτων αίματος και λοιπών παθολογικών υλικών, άπέδειξεν ότι έπρόκειτο περι τειλεριάσεως, όφειλομένης εις THEILERIA OVIS. Κρότωνες δέ συλλεγέντες επί άσθενών ζώων έταυτοποιήθησαν ώς PHIPICEPHALUS BURSA.

Τέλος έπιτόπιος έπιδημιολογική έρευνα ,γενομένη ύφ' ήμών τήν 21-2-1959,

* Έλήφθη πρός δημοσίευσιν τήν 22-4-1964.

παρουσία καὶ τῶν συναδέλφων κ.κ. Βρεττᾶ καὶ Π. Παπαδοπούλου, ἀπέδειξε τὰ ἐξῆς :

Τὰ προσβεβλημένα αἰγο-πρόβατα ἀνῆκον εἰς δύο κοινότητες κειμένας πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ εἰς ὑψόμετρον 200 περίπου μέτρων. Τὸ κλίμα τῆς Χαλκιδικῆς εἶναι, ὡς γνωστόν, γενικῶς εὐκρατον, ἐξαιρετικῶς δὲ ὁ χειμὼν τοῦ ἔτους ἐκείνου ἦτο λίαν ἥπιος.

Ἐκ τῶν 520 αἰγῶν, τὰς ὁποίας ἠρίθμουν συνολικῶς τὰ 3 αἰγοποιμνία, ἠσθένησαν, ἐντὸς 20 ἡμεροῦ, 130 καὶ ἔφθανον 112, ἤτοι ὁ μέσος ὅρος θνησιμότητος ἀνῆλθεν εἰς 85,8 τοῖς 100. Ὡς δὲ ἐμφαίνεται εἰς τὸν παρατιθέμενον πίνακα, τὸ ποσοστὸν νοσηρότητος καὶ θνησιμότητος τῶν ζώων ὑπῆρξε κυρίως ὑψηλόν, ἀντιστοιχῶς 34,5 τοῖς 100 καὶ 89 τοῖς 100, ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ποιμνίου.

Εἰς τὰ πρόβατα τῆς περιοχῆς ἐξεδηλώθησαν κρούσματα τινα, τῆς νόσου ἅτινα ἦσαν ἠπίας μορφῆς, μηδενὸς θανάτου σημειωθέντος, ἐπὶ τῶν ζώων τούτων. Μετὰ τὴν ὡς ἄνω ἀπιτόπιον ἐξέτασιν μας, ὁ ρυθμὸς τῶν προσβολῶν καὶ εἰς τὰ τρία ποιμνία ἐμειώθη σημαντικῶς, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ θνησιμότης τῶν ζώων. Τελικῶς ἡ νόσος ἐξέλιπε περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου.

Πίναξ

Ἐμφαίνων τὴν ἐξέλιξιν ἐνζωοτίας τεϊλεριάσεως ἐπὶ αἰγῶν ἀπὸ τῆς 1 ἕως 21-2-1959.

α)α	Κοινότης	Ἀριθμὸς κεφαλῶν αἰγοποιμνίων	Ἀριθμὸς νοσησάντων ζώων	Ἀριθμὸς θανόντων ζώων	Ποσοστὸν	
					Νοσηρ. τοῖς %	Θνησιμ. τοῖς %
1	Πυργαδίτσια	260	90	80	34,5	89
2	»	180	15	12	11,5	80
3	Ἄγ. Φωτεινῆ-Βραστῶν	130	26	20	20	76
Σύνολον		520	131	112	μ.δ. 25,2	85,8 μ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο σημεῖον θεωροῦμεν ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας, ὅτι δηλαδὴ ἐνῶν ἐν ἀρχῇ τῆς ἐνζωοτίας ἡ νόσος ἦτο σχεδὸν πάντοτε θανατηφόρος, μετὰ τὴν πάροδον ὅμως τοῦ χρόνου καθίστατο πλέον ἠπία, ἰωμένων ἀφ' ἑαυτῶν πολλῶν ἐκ τῶν προσβαλλομένων ζώων. Ἐπίσης ἀξιοσημείωτον τυγχάνει καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ εἰς τὰ πρόβατα τῆς περιοχῆς ἐξεδηλώθησαν κρούσματα τινα, ἅτινα ἦσαν ἠπίας μορφῆς, μηδενὸς θανάτου σημειωθέντος ἐπὶ τῶν ζώων τούτων.

Συμπτώματα τῆς νόσου

Τὰ βασικὰ συμπτώματα τῆς νόσου, ἅτινα διεπιστώσαμεν κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐνζωοτίας, ἦσαν τὰ ἀκόλουθα :

Πυρετός, ἔκτερος αἰμοσφαινουρία, καὶ διόγκωσις τῶν ἐπιπολῆς λυμφαδένων.

Ὁ πυρετός, λίαν ὑψηλὸς (41°-42°), διετηρεῖτο εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ἐπίπεδον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νόσου, πίπτων ἀποτόμως πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὴν ἵασιν τοῦ ζώου.

Ὁ ἵκτερος ἦτο ἐλαφρὸς, ἐμφανῆς εἰς τοὺς βλεννογόνους καὶ τὰ σημεῖα, ὅπου τὸ δέρμα εἶναι λεπτὸν καὶ ἀκάλυπτον τριχῶν (χωραὶ γεννητικῶν ὀργάνων, μαστῶν, κοιλίας).

Ἡ αἰμοσφαιρινουρία ἀπετέλει σταθερὸν σύμπτωμα τῆς νόσου.

Ἐμφανιζομένη ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν πυρετικὴν ἔξαρσιν, διήρκει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νόσου.

Ἡ διόγκωσις τῶν ἐπιπολῆς λυμφαδένων ἀπετέλει ἐπίσης σταθερὸν σύμπτωμα τῆς νόσου. Ἰδιαιτέρως διωγκωμένοι παρουσιάζοντο οἱ ἀδένες τοῦ κεφεῶνος καὶ ὀλιγώτερον οἱ προωμοπλατταῖοι.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω, εἰδικῶν οὕτως εἰπεῖν συμπτωμάτων, ἡ νόσος συνωδεύετο καὶ ὑπὸ γενικῶν συμπτωμάτων, λίαν σοβαρῶν, ὡς τελείας ἀνορεξίας, ἐντόνου καταπτώσεως τῶν ζώων, ἀτονίας τῶν στομαχικῶν διαμερισμάτων, συνοδευομένης ὑπὸ δυσπεψίας, σπανιώτερον δὲ ὑπὸ διαρροίας, ἐνίοτε αἱμοραγικῆς. Ἡ ἀπίσχανσις τῶν ζώων ἦτο ταχεῖα, ἡ δὲ ἀναιμία ἐντονος.

Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου, τὰ ζῶα παρουσιάζουν ὑποθερμίαν καὶ τελείαν ἀδυναμίανσθηρίξεως ἐπὶ τῶν ἄκρων.

Ἐξέλιξις

Ἐν ἀρχῇ τῆς ἐνζωοτίας, ἡ ἐξέλιξις τῆς νόσου ἦτο σχετικῶς ταχεῖα, τοῦ θανάτου ἐπερχομένου ἐντὸς 3-4 ἡμερῶν. Εἰς τινα ζῶα ὁ θάνατος ἐπήρχετο ἐνωρίτερον, συνήθως 24 ὥρας μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς αἰμοσφαιρινουρίας.

Εἰς τὰ ἰώμενα ζῶα, ὁ πυρετὸς κατήρχετο περὶ τὴν 4ην - 5ην ἡμέραν, ἡ αἰμοσφαιρινουρία ἐξηφανίζετο, ἡ ὄρεξις ἐπανήρχετο προοδευτικῶς καὶ τὸ ζῶον καθίστατο ἡμέρα τῇ ἡμέρα ζωηρότερον.

Ἐπιποταὶ τῆς νόσου, χαρακτηριζόμεναι ὑπὸ νέας πυρετικῆς κινήσεως καὶ ἐπανεμφανίσεως τῆς αἰμοσφαιρινουρίας, ὑπῆρξαν συχναί, ἐκδηλούμεναι 3-4 ἡμέρας μετὰ τὴν πρώτην βελτίωσιν τῆς ὑγείας τῶν ζώων. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ὀριστικὴ ἴασις τῶν ζώων, συνοδευομένη μὲ νέαν ἐξαφάνισιν τῆς αἰμοσφαιρινουρίας, ἐπήρχετο μετὰ 2-3 εἰσέτι ἡμέρας.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐνζωοτίας, ἡ νόσος διέδραμεν ἠπίως, ἰωμένων τῶν περισσοτέρων ζώων ἐν διαστήματι 4-5 ἡμερῶν.

Ἄλλοιώσεις

Αἱ διαπιστωθεῖσαι ἀλλοιώσεις ὑπῆρξαν αἱ συνήθεις τῶν Πιροπλασμώσεων, ἦτοι πτώμα ἱκτερικόν, μετρία σπληνομεγαλία, ἐκφύλισις ἥπατος, λυμφαδένες ἐξοιδημένοι μετὰ ἐκχυμώσεων, νεφροὶ λίαν ὑπεραιμικοί.

Θεραπεία

Ἐν ἀρχῇ τῆς ἐνζωοτίας, πλὴν τῆς καταπολεμήσεως τῶν κροτώνων δι' ἐξαχλωριούχου βενζολίου οὐδεμία εἰδικὴ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν ζώων ἐπεχειρήθη, μέχρις ὀριστικῆς διαγνώσεως τῆς νόσου. Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐνζωοτίας ἐδοκιμάσθη πειραματικὸν ἰδιοσκεύασμα ὑπ' ἀριθμ. 10.073 τοῦ οἴκου I.C.I., ὅπερ ὁ ἐν λόγῳ οἶκος εἶχεν ἀποστείλει εἰς ἓνα ἐξ ἡμῶν διὰ θεραπευτικὰς δοκιμὰς ἐπὶ τῆς τειλεριάσεως τῶν βοοειδῶν. Δεδομένου ὅμως ὅτι, ὡς ἀνεφέρθη περὶ τὸ τέλος τῆς ἐνζωοτίας πολλὰ περιστατικὰ ἰῶντο αὐτομάτως, δὲν ἤδυνήθημεν νὰ συναγάγωμεν σαφῆ συμπεράσματα, καίτοι τὸ ποσοστὸν τῶν ἰαθέντων

ΕΝΑΙΩΡΗΜΑ ΧΡΥΣΟΜΥΚΙΝΗΣ ΕΝΕΣΙΜΟΝ

2,5%

Ένα πραγματικά νέον μέσον καταπολεμήσεως τῶν ἀναπνευστικῶν νόσων τῶν πτηνῶν καὶ ἰδιαίτερος τῆς ΧΡΟΝΙΑΣ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΗΣ ΝΟΣΟΥ, ἡ ὁποία προκαλεῖ τεραστίας ζημίας εἰς τὴν πτηνοτροφίαν εἶναι τὸ ΕΝΑΙΩΡΗΜΑ ΧΡΥΣΟΜΥΚΙΝΗΣ ΕΝΕΣΙΜΟΝ 2,5 % τὸ ὁποῖον περιέχει 25 χιλιοστόγραμμα ΧΡΥΣΟΜΥΚΙΝΗΣ καὶ 0,15 % συμπεπυκνωμένης Τοκοφερόλης (Βιταμίνης Ε) εἰς ἕκαστον κυβικὸν ἑκατοστόν.

Ἡ ἐλαιώδης διάλυσις ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἐναιώρημα εἶναι ἀπεστερωμένη καὶ χάρις εἰς μίαν εἰδικὴν οὐσίαν μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι ἀναμειγμένη, ἀπορροφᾶται βραδέως καὶ τοιουτοτρόπως ἔχει μεγαλυτέραν ἀποτελεσματικότητα.

Δοσολογία : 1–2 κυβικὰ ἑκατοστὰ ἐνδομυϊκῶς ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν πτηνῶν.

Παρατήρησις : Εἰς περιπτώσεις σοβαροῦ κατάρρου τῶν ὀρνίθων, τὸ ἐναιώρημα δύναται νὰ ἐνσταλαχθῆ μέσα εἰς τοὺς ρώθωνας.

Παρασκευάζεται ὑπὸ τῆς :
CYANAMID GMBH - Μόναχον

*Αποκλειστικοὶ ἀντιπρόσωποι : **ΛΑΠΑΦΑΡΜ Α. Ε.**
Σωκράτους 50 — Τηλ. 535-603 — Ἀθῆναι
Μητροπόλεως 37 — Τηλ. 70-064 — Θεσ/νίκη

ὑπῆρξε μεγαλύτερον μεταξύ τῶν ὑποβληθέντων εἰς θεραπείαν ζώων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Σ Υ Ζ Η Τ Η Σ Ε Ι Σ

Ἄν καὶ κύριος σκοπὸς τῆς παρουσίας ἀνακοινώσεως εἶναι ἡ περιγραφή τῆς τὸ πρῶτον ἴσως διαγιγνωσκομένης ἐν Ἑλλάδι ἐνζωοτίας τειλεριάσεως ἐπὶ αἰγῶν, ἐν τούτοις σημεῖα τινα τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης χρήζουσι μερικῆς συζήτησεως καὶ περαιτέρω διευκρινήσεως.

Οὕτω τὸ παθογόνον αἷτιον τῆς νόσου, ὕπερ ἀπεδόθη ὡς THEILERIA OVIS, ἀναφέρεται ὑπὸ τινων συγγραφέων (Raghvachari Reddy) ὡς Th. hirei, ὑπ' ἄλλων δὲ (Lapage, Richardson & Idendal) θεωρεῖται ὅτι αἱ δύο αὗται ὀνομασίαι ἀντιστοιχοῦν εἰς δύο διάφορα εἶδη Theileria, ἀμφοτέρα παθογόνα εἰς τὰ αἰγο-πρόβατα, μὲ πλεόν παθογόνον τὴν Th. hirei.

Ὡς παρατηροῦν οἱ Curasson, Simitchs Nerenitch, Neitz κλπ. πρόκειται καθ' ὅλας τὰς ἐνδείξεις, περὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους τῆς Theileria, ὕπερ ἀνευρεθὲν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1914 ἐπὶ προβάτων εἰς Σουδάν ὑπὸ τοῦ Littlewood ὀνομάσθη ὑπ' αὐτοῦ Theileria ovis. Οἱ Dechnnkowski καὶ Uradscheritch οὔτινες ἐμελέτησαν τὴν νόσον τῶν αἰγῶν εἰς Σερβικὴν Μακεδονίαν κατὰ τὸ ἔτος 1924 (Miracic) ἐδημιούργησαν τὸ ὄνομα Th. hirei, ὕπερ χρησιμοποιοῦν καὶ ὁ Wenyon. Συνεπῶς ὁ ὄρος Theileria ovis θεωρεῖται πλεόν ἰσχυρός, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον τῆς προτεραιότητος. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως, ἀναλόγως πρὸς τὰς περιοχὰς καὶ κατὰ τὰ ἔτη, ἡ Th. ovis νὰ παρουσιάσῃ διάφορον παθογόνον δύναμιν, πρᾶγμα σύνηδες καὶ εἰς τὴν Th. annulata, πρὸς ἣν ἡ Th. ovis ὁμοιάζει μορφολογικῶς. Καὶ εἰς Ρωσίαν χρησιμοποιοῦνται ὁ ὄρος Th. ovis (galonzo καὶ συν. Sehanuleritch.

Εἰς Εὐρώπην, (Γερμανίαν - Enigh καὶ Νότιον Γαλλίαν - Enjehy), ὡς καὶ εἰς Β. Ἀφρικὴν, Ἀσίαν κλπ. καὶ πιθανῶς καὶ Markor παρ' ἡμῶν ἐνδημεῖ καὶ ἡ Theileria recondita μὴ παθογόνον εἶδος Theileria, ὁμοιάζον μορφολογικῶς πρὸς τὴν Theileria mutans τῶν βοοειδῶν.

Ὡς πρὸς τὴν μετάδοσιν τῆς Th. ovis, ἐλάχιστα στοιχεῖα ἀνευρίσκονται εἰς τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν.

Πολλοὶ ὑποπτεύονται τὸν κρότωνα Rhipicephalus bursa, ἀλλ' ἐλλείπουν πειραματικὰ δεδομένα, δι' ὃ καὶ εἰς πολλὰ Συνέδρια ἐγένοντο συστάσεις διὰ σχετικὰς ἐρεῦνας. Εἰς Ρωσίαν ὑπεύθυνοι θεωροῦνται οἱ κρότῳνες O. lahorensis & Haem. sulfata (gazonzo καὶ συν.).

Ὁ Rhipicephalus bursa, ὕπερ συνελέξαμεν καὶ ἐταυτοποιήσαμεν ἐπὶ ἀσθενῶν αἰγῶν, δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι ἦτο καὶ ὁ ὑπεύθυνος ἐνδιάμεσος ξενιστής, δεδ' ἔχον ὅτι δὲν ἐγένετο πειραματικὴ ἀναπαραγωγή τῆς νόσου διὰ τοῦ ἐν λ' ὠ κρότῳνος. Τοιαύτη ἀναπαραγωγή ἐγένετο ὑφ' ἡμῶν δι' αἵματος ληφθέντος ἐξ ἀσθενοῦς αἰγῆς κατὰ τὴν περίοδον ὑπερθερμίας (42) καὶ ἐνιεθέντος ἐνδοφλεβίως εἰς ὑγιῆ αἶγα.

Μετὰ 10ῆμερον (περίοδος ἐπιβάσεως) ἡ ἐνοφθαλμισθεῖσα αἶξ παρουσιάσε Θ 42,5, καὶ ἐνδοκυτταρικὰς μορφὰς τοῦ παρασίτου.

Εἰς Ν. Ἀφρικὴν οἱ Jansen καὶ Neitz, μεταδώσαντες πειραματικῶς τὴν Th. ovis εἰς πρόβατα, εἰς ἃ προσεκόλλησαν μεμολυσμένας προνύμφας τοῦ ἐπὶ δύο ξενιστῶν ἀναπτυσσόμενα κρότῳνος Rhipicephalus evertsi προσδιωρι-

σαν τὴν περίοδον ἐπιώσεως τῆς νόσου εἰς 14-16 ἡμέρας, τῆς μεταδόσεως γενομένης διὰ τῶν ἐκ τῶν νυμφῶν προσελθόντων ὀρίμων κροτώνων.

Ὁ χρόνος ἐκδηλώσεως τῆς ἐνζωοτίας, ἦτοι κατὰ Φεβρουάριον μῆνα, εἶναι ἀσυνήθης διὰ τὰς τειλεριάσεις γενικῶς καὶ εἰδικώτερον διὰ τὴν τειλερίασιν τῶν μικρῶν μηρυκαστικῶν. Ἀκόμη καὶ πρὸς τὰς γειτνιαζούσας πρὸς ἡμᾶς χώρας (Νότιον Σερβίαν, Νότιον Βουλγαρίαν), ἡ τειλερίασις τῶν αἰγῶν ἀναφέρεται ὡς καθαρῶς θερινὸν νόσημα (Simitch καὶ Nevenitch, Parlov).

Ἀσφαλῶς ἡ τοιαύτη διαφορὰ εἰς τὸν χρόνον ἐκδηλώσεως τῆς τειλεριάσεως τῶν μικρῶν μηρυκαστικῶν παρ' ἡμῶν συνδέεται πρὸς τὰς κλιματολογικὰς συνθήκας τῆς χώρας μας, ἐκ τῶν ὁποίων κυρίως ἐξαρτᾶται ὁ βιολογικὸς κύκλος τῶν μεταδιδόντων τὴν νόσον κροτώνων. Εἶναι ἄλλωστε γνωστὸν ὅτι αἱ Πιροπλασμώσεις τῶν μικρῶν μηρυκαστικῶν ἐκδηλοῦνται λίαν ἐνωρὶς ἐν Ἑλλάδι, συνήθως ἀπὸ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου, ἐνίοτε δὲ καὶ τοῦ Ἰανουαρίου, ἐνῶ ἡ περίοδος τῶν πιροπλασμώσεων τῶν ἄλλων ζώων (ἐξαιρέσει ἴσως τῆς τοῦ ἵππου) ἀρχεται βραδύτερον. (Μάϊον-Ἰούνιον).

Τὸ τρίχωμα τῶν αἰγο-προβάτων προσφέρει ἴσως θερμὸν καταφύγιον εἰς τοὺς κροτόνας κατὰ τὸν χειμῶνα, δι' ὃ καὶ τὰ ζῶα ταῦτα ἐνωρὶς προσβάλλονται ὑπὸ πιροπλασμώσεων καὶ ἀρκοῦντως συχνά, κατὰ τὸν χειμῶνα, ὑπὸ κροτωνικῆς παραλύσεως.

Ἔτερον σημεῖον, ὅπερ θὰ ἔδει νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερος, εἶναι ὁ ρυθμὸς τῶν προσβολῶν καὶ τὸ ποσοστὸν θνησιμότητος τῶν ζώων κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐκδηλώσεως τῆς ἐνζωοτίας.

Καὶ ἐὰν μὲν ὁ περιορισμὸς τῶν προσβολῶν δύναται ν' ἀποδοθῇ ἐν μέρει εἰς τὴν ἔγκαιρον καταπολέμησιν τῶν κροτώνων, ἡ μείωσις τῆς θνησιμότητος τῶν ζώων δὲν δύναται νὰ ἐξηγηθῇ παρὰ ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν βαθμοῦ τινος ἀνοσίας-προστασίας εἰς πολλὰ ζῶα τῶν προσβληθέντων αἰγοποιμνίων. Εἰς παρόμοιον συμπέρασμα, ἰσχύουν καὶ διὰ τὰ πρόβατα, καταλήγει καὶ ὁ Baumann ἐν Τουρκίᾳ (1939).

Συγκεκριμένη πρὸς τὴν κλινικὴν εἰκόνα τῆς ἀντιστοίχου νόσου τῶν βοοειδῶν, ἡ τειλερίασις τῶν αἰγῶν διαφέρει κυρίως εἰς τὰ ἐξῆς βασικὰ σημεῖα : α) Εἰς τὴν σταθερὰν παρουσίαν τῆς αἰμοσφαιρινουρίας ἥτις, ἂν καὶ παροδικὴ εἴς τινα ἰώμενα ζῶα, ἀπετέλει ἐν τούτοις σταθερὸν σύμπτωμα τῆς νόσου καὶ β) εἰς τὴν ἐπίσης σταθερὰν διόγκωσιν τῶν ἐπιπολῆς λυμφαδένων.

Κατὰ τὴν ἀντίστοιχον νόσον τῶν βοοειδῶν ἐν Ἑλλάδι, ὡς ἀλλαχοῦ ἀναφέρομεν, ἡ μὲν αἰμοσφαιρινουρία εἶναι σπανιωτάτη, ἡ δὲ διόγκωσις τῶν ἐπιπολῆς λυμφαδένων, ἂν καὶ συγχῆ, δὲν ἀποτελεῖ σταθερὸν σύμπτωμα τῆς νόσου.

Ἡ συνύπαρξις ἀφ' ἐτέρου τῶν δύο ὡς ἄνω βασικῶν συμπτωμάτων τῆς νόσου εἰς τὰς αἰγας, ἦτοι τῆς αἰμοσφαιρινουρίας καὶ τῆς διαγνώσεως τῶν ἐπιπολῆς λυμφαδένων, ἐπιτρέπει καὶ τὴν διαφορικὴν διάγνωσιν τῆς τειλεριάσεως ἐκ τῶν ἄλλων μορφῶν τῶν πιροπλασμώσεων τῶν μικρῶν μηρυκαστικῶν.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Τὸ θέμα τῆς τειλεριάσεως τῶν αἰγῶν, ὅπερ θίγομεν εἰς τὴν παροῦσαν ἀνακοίνωσιν, εἶναι στενῶς συνδεδεμένον μὲ τὸ ὅλον πρόβλημα τῶν πιροπλασμώσεων τῶν ζώων παρ' ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν συντόμως νὰ εὑρῇ τὴν λύσιν του μὲ τὴν σημειουμένην αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἑλλήνων Κτηνιάτρων καὶ κυρίως μὲ μίαν καλὴν συνεργασίαν κλινικῶν καὶ ἐργαστηριακῶν.

RESUME

LA THEILERIOSE CAPRINE EN GRECE - RELATION D'UNE ENZOOTIE.

P a r

J. Cardassis et J. Margaritis.

Au cours d'une enzootie de Theileriose à *Th. ovis*, apparue en Février chez trois troupeaux de chèvres indigènes de deux villages de Chalcidique (près du mont Athos), on a enregistré un taux de morbidité de 25,2 pour 100 et un taux de mortalité atteignant 85,8 pour 100.

A part des symptômes généraux graves (fièvres, jusqu'à 42 C, abattement, anorexie, inrumination etc), la maladie s'accompagnait constamment d'ictère léger, d'hémoglobinurie et de tuméfaction des ganglions superficiels. Evolution en 3 à 4 jours.

Lésions : anémie, ictère, rate modérément hypertrophiée, reins fortement congestionnés. Les troupeaux atteints porteurs d'un grand nombre de tiques *Rhipicephalus bursa*.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Baumann - Berl. Münch. tierztl. Wschr., 1939, 30, 469 (in Richardson Kendall).
2. Curasson (G) - Traité de Protozoologie Vétérinaire et Comparée. T. III. Vigot 1943.
3. Enigk (K). - Piroplasmose ovine en Allemagne. Deutsche tierarztl. Wschr. 1956, 63, 161-162 (An. in Enc. Vét. Péer., 1957, 1054).
4. Eujéby (J). - Tiques et Maladies transmises par les tiques. Bull. Off. Int. Epiz., 1958, 48, 608.
5. Forgeot (P). - Maladies contagieuses des animaux domestiques. T. III. Paris 1936.
6. Galouzo (I.G.), Tselischeva (L.M.), Netesky, Kusov (V.N.) - Tiques au Kazakhstan et dans les Républiques de l'Asie moyenne. Bul. Off. Intl. Epiz., 1958, 49, 368.
7. Jansen (B.C.), Neitz (W.O.) - The experimental transmission of Theileria ovis by *Rhipicephalus overtsi*. Onderstepoort J. Vet. Res., 1956, 27, 3-6 (in Vet. Bull., 1956 No 2856).
8. Lapage (G). - Veterinary Parasitology. - London 1956.
9. Lestoquard (F). - (in Curasson et Forgeot).
10. Markov (A). - Les maladies à hématozoaires des animaux domestiques et les principes de lutte adoptés contre elles en U.R.S.S. Bull. Off. Intl. Epiz., 1958, 49, 77-95.
11. Micacic (D). - Les piroplasmoses en Yougoslavie., Bull. Off. Intl. Epiz. 1952, XX, Ses., 575-592.
12. Littlewood (in Curasson).
13. Neitz (W.O.) - Theileriosis. In Advances in Veterinary Science. 1959. p. 241-297.
14. Raghavachari (K), Reddy (A.M.) - Acute theileriosis in sheep. Indian J. Vet. Sci., 1956, 26, 123-124. (in Vet. Bull., 1956, 26, 460).
15. Raghvachari (K), Reddy (A.M.) - Acute theileriosis in sheep in Hyderabad.- Indian J. Vet. Sci., 1959, 29, 1-4 (Vet. Bull., 1962, 32, 284).
16. Richardson (U.F.), Kendall (S.B.) - Veterinary Protozoology. London 1963. 3rd. Ed.
17. Pavlov (P). - La lutte contre les piroplasmoses dans les conditions actuelles et les résultats obtenus lors des recherches faites en Bulgarie.- Bull. Off. Intl. Epiz., 1957, 47, 458-460.
18. Simitch (Ts.), Mevenitch (V). - Les plus importantes maladies paeasitaires des animaux domestiques en Yougoslavie, provoquées par des protozoaires, des helminthes et des arthropodes.- Bull. Off. Intl. Epiz., 1955, 43, 296-308.
19. Wenyon (W). - Protozoology.- Bailliére.- London. 1926.